วารสารการบริหารปกครอง (Governance Journal)
ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2563)

บทความที่ :
Article : 12

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมรายได้ภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิ

Factors Affecting the Promotion of Agriculture Household Income in Chaiyaphum Province

[Received Date: September 18, 2020/ Accepted Date: November 2, 2020]

สมปอง สุวรรณภูมา* ศิริพร พึ่งเพ็ชร์* และ ลักขณา สุกใส*

Sompong Suwannaphuma* Siriporn Phungphet* and Luckhana Suksai*

*มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ [Chaiyaphum Rajabhat University];
Corresponding author e-mail: sompongs9198@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิ ใช้วิธีวิจัยแบบผสม กล่าวคือ การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือคือแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ วิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุปเชิงอุปนัย ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิ มี 6 ปัจจัย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ รายได้เฉลี่ยรวมของครัวเรือน X_3 ภาระหนี้สินของครัวเรือนX_5 จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน X_4 สถานภาพการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน X_2 เขตที่อยู่อาศัยของครัวเรือน X_6 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนX_1 โดยทั้ง 6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้ $15.255Z_{X3}+19.441Z_{X5}15.124Z_{X4}+4.091Z_{X2}3.447Z_{X6}+3.832Z_{X1}$ สำหรับแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิ คือ ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรประจำจังหวัด ควรแก้ปัญหาหนี้สิน ส่งเสริมด้านการออม จัดทำต้นทุนการเกษตรกรรม จัดทำรายรับ-รายจ่าย ส่งเสริมพัฒนาให้ชุมชนจัดทำโครงการกองทุนหมู่บ้านให้มีรายได้จากการทำเกษตรกรรมครัวเรือน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจัดทำอุตสาหกรรมครัวเรือน ปลูกผักสวนครัว แปรรูปอาหารการเกษตรจัดตั้งกองทุนการเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น ในการลดต้นทุนแต่เพิ่มรายได้ในภาคครัวเรือนจากการปลูกผักสวนครัวภาคครัวเรือนอบรมเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนสร้างวินัยให้แก่สมาชิก

ครัวเรือนการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารจากผักสวนครัวสร้างรายได้แบบผสมผสานโดยเศรษฐกิจพอเพียง และสำนักงานเกษตรประจำจังหวัด ส่งเสริมการสร้างรายได้จากเศรษฐกิจพอเพียง ให้ชุมชนจัดทำกองทุนหมู่บ้านสร้างอาชีพรองจากการทำการเกษตร
คำสำคัญ : หน่วยงานภาครัฐ; ครัวเรือนเกษตร; จังหวัดชัยภูมิ

Abstract

This research aims to 1) to study the factors that have an influence on the income promotion of the agricultural households in Chaiyaphum and 2) to guideline for the development of income promotion of the agricultural household sector in Chaiyaphum Province. The researcher used the integrated research between qualitative and quantitative method to answer the objectives. In quantitative method, the sample consisted of 400 people and target group in the interview, 15 people analyzed the data with a computer. By using statistical software packages for social science research by presenting in a table using the average statistics and standard deviation Multiple regression analysis using hierarchical variable selection method. For qualitative method, in-depth interview is used in this research. Analyze data within Induction analysis and content analysis. The research found that factors Influencing Income Promotion of Agricultural Households in Chaiyaphum Province was found that the average household income of the $X_{3,}$ households the household debt burden $X_{5,}$ the number of household dependents $X_{4,}$ Regarding the work status of household heads $X_{2,}$ Residential area of household X_{6}, The number of

household members $X_{1,}$ all 6 factors that influence the income of the agricultural households. Significantly at the .05 level, predictions can be written in the standard scores as follows: 15.255ZX3 + 19.441ZX515.124ZX4 + 4.091ZX23.447ZX6 + 3.832ZX1. Development guidelines for income promotion of agricultural households in Chaiyaphum Province. Provincial Agricultural Extension Center should solve the problems of debt, promote savings Produce agricultural costs Create revenue - expenses. Promoting community development, creating village fund projects to have an income from household farming. Local Administrative Organization Establish a household industry plant vegetables Agricultural food processing established more agricultural funds In reducing costs but increasing household income by growing household vegetables Training on household savings. Provincial Agricultural Extension Office Make money from doing sufficiency economy. Then transformed to make money for consumption in the community Establish village funds to create careers after agriculture.

Key Words: Public Service Organization; Agricultural Household;
Chaiyaphum Province

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ต้องการพัฒนา จึงทำให้โครงสร้างของประทศยังคงต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงและจำเป็นต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านคมนาคม ขนส่ง ด้านพลังงาน ด้านการศึกษา ด้านอสังหาริมทรัพย์ ด้านกรมอนามัย ด้านเทคโนโลยี ด้านวิทยาศาสตร์ และด้านศาสนา เป็นต้น ทำให้ในระยะยาวระบบเศรษฐกิจจึงมีบทบาทอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัย เงินทุนเป็นจำนวนมาก ซึ่งแหล่งเงินทุนที่สำคัญของประเทศมีอยู่ 2 แหล่งด้วยกัน คือ แหล่งเงินทุนภายในประเทศ (Domestic Saving) และแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ (Foreign Saving) การพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศจะได้มาจากการออมจากต่างประเทศ ซึ่งถูกนำเข้ามาในรูปแบบของการกู้ยืม ซึ่งจะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศขาดเสถียรภาพได้ ดังนั้น การพึ่งพาแหล่งเงินทุนภายในประเทศนั้นจะสามารถทำให้ภาครัฐมีเงินลงทุนในการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนแม้ระบบเศรษฐกิจจะถดถอยก็ตาม แหล่งเงินทุนภายในประเทศนั้นจะสามารถทำให้ภาครัฐมีเงินลงทุนในการพัฒนาประเทศได้มาจากการออมของคนในประเทศ ได้แก่ การออมของครัวเรือน การออมของธุรกิจ การออมของรัฐบาลและการออมของรัฐวิสาหกิจ การออมของภาคครัวเรือนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาวเป็นอย่างมาก (กมลมาลย์ วิรัตน์เศรษฐสิน และธาดา วิมลวัตรเวที, 2553)

เกษตรกรเป็นอาชีพที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 พบว่า ประชากรไทยอยู่ในกำลังแรงงาน 38.21 ล้านคน โดยมีผู้ว่างงานประมาณ 3.7 แสนคน กำลังแรงงานดังกล่าวอยู่ในภาคเกษตรประมาณ 12.69 ล้านคนหรือกว่า 1 ใน 3 ของกำลังแรงงานทั้งประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562) ขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) จากตัวชี้วัดสาขาเกษตรกรรม การป่าไม้และประมงของไตรมาสสุดท้ายในปี 2562 อยู่ที่ร้อยละ -1.62

ภาพรวมตลอดทั้งปีขยายตัวเพียงร้อยละ 0.1 โดยดัชนีราคาสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9 และดัชนีรายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) สภาวการณ์ดังกล่าวนี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ และหากพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ความยากจนของครัวเรือนเกษตรพบว่า มีรายได้เฉลี่ย 88,402 บาทต่อคนต่อปี ขณะที่มีรายจ่ายเฉลี่ย 165,461 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีหนี้สินเฉลี่ย 212,884 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562ก) ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าโดยภาพรวมเกษตรกรของประเทศไทยมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย จึงก่อให้เกิดภาระหนี้สินตามมา และยังกลายเป็นสาเหตุของความยากจน พิจารณาจากข้อมูลรายงานวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2555 พบว่า ลักษณะของคนและครัวเรือนที่มีโอกาสสูงจะตกเป็นคนจน คือ ผู้ที่มีการศึกษาต่ำและผู้ที่ทำงานในภาคเกษตร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

ปัจจุบันความพยายามในการแก้ปัญหาภาคเกษตรในประเทศไทย โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแหงชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2565) มีวิสัยทัศนที่สอดคลองกับประเด็นการพัฒนาในระดับประเทศ คือ “ภาคเกษตร กาวไกล ดวยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิตชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตร มีความสมดุลและยั่งยืน” โดยมุงเน้นการพัฒนาในดานตาง ๆ คือ หนึ่ง การสรางความเขมแข็งใหกับเกษตรกรและองคกรเกษตรกรเพื่อยกระดับรายไดและสรางความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม สอง การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินคาเกษตรตลอดโซอุปทานทั้งดานการผลิตสิน คาเกษตรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ดานการแปรรูป เพื่อสรางมูลคาเพิ่มใหกับสินคาเกษตร และ ดานการตลาด โดยสินคาที่ผลิตไดตองสอดคลองกับความตองการของตลาดรวมถึงการเพิ่มช

องทาง การจำหนายสินคาเกษตร สาม การสงเสริมและพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม แบบบูรณาการ จากทุกภาคสวน เพื่อนำมาใช้ประโยชนและเพิ่มขีดความสามารถในการแขงขันของประเทศ และสี่ สงเสริมการอนุรักษและฟนฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสงเสริมการทำการเกษตร ที่เปนมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำตามสภาพพื้นที่อยางทั่วถึง บริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามความเหมาะสมของชนิดสินคาและสภาพภูมิศาสตร ทั้งนี้ เปาหมายหลักของ แผนพัฒนาการเกษตร ใน ชวงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 คือ ความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้น เกษตรกร มีรายไดเพิ่มขึ้น และเศรษฐกิจการเกษตรเติบโตอยางตอเนื่องและมีเสถียรภาพ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562ข)

อย่างไรก็ดี สถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี พ.ศ. 2562 ได้ชี้ให้เห็นว่าโดยภาพรวมทั้งประเทศมีการขยายตัวเพียงร้อยละ 0.5 เท่านั้น ซึ่งส่งผลต่อรายได้ของประชากรในภาคการผลิตดังกล่าวอย่างมิอาจหลีกเลี่ยงได้ นอกจากนี้ หากพิจารณาเฉพาะจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรในปี พ.ศ.2562 มีการหดตัวร้อยละ 8.7 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ.2561 ในขณะที่ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดชัยภูมิประกอบอาชีพเกษตรกรรมกว่าร้อยละ 60.30 ทว่าผลผลิตที่เป็นสินค้าทางการเกษตรสำคัญกลับมีราคาที่ลดลง เช่น ข้าวนาปี ราคาลดลงร้อยละ 1.3 มันสำปะหลัง ราคาลดลงร้อยละ 12 และอ้อย ราคาลดลงร้อยละ 13 ส่วนที่ราคาเพิ่มขึ้นเป็นสินค้าปศุสัตว์ ได้แก่ โคเนื้อ สุกร และไข่ไก่ ราคาสินค้าเกษตรประเภทพืชที่ตกต่ำดังกล่าว จึงส่งผลให้รายได้โดยรวมของเกษตรกรในจังหวัดชัยภูมิลดลงด้วย โดยข้อมูลจากรายงานภาวะเศรษฐกิจการคลังในไตรมาสสุดท้ายของ พ.ศ.2562 พบว่ารายได้ของเกษตรกรในจังหวัดชัยภูมิหดตัวร้อยละ 91.3, 38.4 และ73.8 ตามลำดับ (สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ, 2563)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิ เพื่อพิจารณาว่าครัวเรือนภาคเกษตรในจังหวัดดังกล่าวได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐเพียงใด อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเข้าใจวิธีการแก้ปัญหาที่เกษตรกรต้องเผชิญหน้าอยู่ ต่อมาจึงเลือกศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิ โดยอาศัยการสังเคราะห์งานเชิงทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรม เพื่อยืนยันและค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายได้อาจเกิดเฉพาะกับกลุ่มครัวเรือนเกษตรในจังหวัด และสุดท้ายจึงแสวงหาแนวทางในการส่งเสริมรายได้ของครัวเรือนเกษตรซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์ทั้งเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ข้าราชการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักวิชาการ ซึ่งจะเปน ประโยชนในดานการพัฒนาด้านรายได้ให้กับเกษตรกรในจังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรจากหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลเชิงปริมาณ(Quantitative Research) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยผู้วิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิ ตัวแปรขั้นตอนนี้ได้มาจากการ

สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน (วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2557) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่(Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Regression Stepwise Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของครัวเรือน

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาหาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรจากหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้มีประชากรเป้าหมายซึ่งพิจารณาจากความสามารถในการให้ความรู้ และประสบการณ์ ประกอบด้วยข้าราชการ, องค์กรส่วนท้องถิ่น, เกษตรประจำจังหวัด, ในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 15 คน ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และมีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาพัฒนาการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรจากหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดชัยภูมิ โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive samplings) จากกลุ่มภาครัฐ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 คน เกษตรกรประจำในจังหวัดชัยภูมิ 5 คน ข้าราชการจากหน่วยงานส่วนภูมิภาค 5 คน โดยเน้นเนื้อหาอิงจากกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัย ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ใช้การตีความหมายเพื่อสร้างข้อสรุปจากเหตุการณ์ที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการ

วิเคราะห์เอกสาร เพื่อสรุปเป็นข้อมูลในการหาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรจากหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดชัยภูมิ

ข้อเสนอวิจัยได้ผ่านการรับรอง จากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยยึดหลักกฎเกณฑ์ตามคำประกาศเฮลซิงกิ (Declaration of Helsinki) และแนวทางการปฏิบัติการวิจัยทางคลินิกที่ดี (ICH GCP) เลขที่ : HE632043) วันที่ที่ได้รับการรับรองฯ 24 มิถุนายน 2563

ผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิ ตัวแปรต้นโดยรวมทุกด้านตัวแปรต้นทั้ง 6 ด้านพบว่าโดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\overline{X}$ =3.07) โดยเรียงลำดับด้านมากไปหาน้อยได้ดังนี้ สถานภาพการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน ($\overline{X}$ =3.17) เขตที่อยู่อาศัยของครัวเรือน ($\overline{X}$ =3.16) ภาระหนี้สินของครัวเรือน ($\overline{X}$ =3.09) รายได้เฉลี่ยรวมของครัวเรือน ($\overline{X}$ =3.09) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ($\overline{X}$ =3.05) ภาคที่อยู่อาศัยของครัวเรือน ($\overline{X}$ =2.94) ตามลำดับ

ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อ ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิด้านการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิโดยรวมทุกด้านพบว่า ด้านรายได้เฉลี่ยรวมของครัวเรือนX_3 ด้านภาระหนี้สินของครัวเรือนX_5 ด้านจำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน X_4 ด้านสถานภาพการทำงานของหัวหน้าครัวเรือนX_2 ด้านเขตที่อยู่อาศัยของครัวเรือน X_6 ด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือนX_1 โดยทั้ง 6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$15.255Z_{X3}+19.441Z_{X5}15.124Z_{X4}+4.091Z_{X2}3.447Z_{X6}+3.832Z_{X1}$$

แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิ

1. ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรประจำจังหวัด ควรแก้ปัญหาหนี้สินส่งเสริมด้านการออม จัดทำต้นทุนการเกษตรกรรม จัดทำรายรับ-รายจ่าย ส่งเสริมพัฒนาชุมชนจัดทำโครงการกองทุนหมู่บ้านให้มีรายได้จาการทำเกษตรกรรมครัวเรือน ส่งเสริมการทำเกษตรแบบพอเพียงเพื่อแก้ปัญหาการออมภาคครัวเรือน ฝึกอบรมอาชีพและรายได้เสริมเพิ่มให้กับประชาชน

2. องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจัดทำอุตสาหกรรมครัวเรือน ปลูกผักสวนครัว แปรรูปอาหารการเกษตรจัดตั้งกองทุนการเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น ในการลดต้นทุนแต่เพิ่มรายได้ในภาคครัวเรือนจากการปลูกผักสวนครัวภาคครัวเรือนอบรมเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนสร้างวินัยให้แก่สมาชิกครัวเรือนการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารจากผักสวนครัวสร้างรายได้แบบผสมผสาน โดยเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีประสิทธิภาพให้ชุมชน

3. สำนักงานเกษตรประจำจังหวัด สร้างรายจากการทำเศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำมาแปรรูปสร้างรายได้ แก่การบริโภคในชุมชนจัดทำกองทุนหมู่บ้านสร้างอาชีพรองจากการทำการเกษตร ทางการเกษตรแบบครบวงจรให้กับประชาชนในพื้นที่ จัดตั้งกองทุนสำรองในการกู้ยืมในการทำเกษตรในการทำเกษตรแบบผสมผสานจัดหาตลาดให้กับชุมชนจัดอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนทางพืชการเกษตร

อภิปรายผลการวิจัย

ระดับการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรของหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดชัยภูมิตัว โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.11) โดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ดังนี้ สถานภาพการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน ($\overline{X}$ =3.17) เขตที่อยู่อาศัยของครัวเรือน ($\overline{X}$ =3.16) ภาระหนี้สินของครัวเรือน ($\overline{X}$ =3.09) รายได้เฉลี่ย

รวมของครัวเรือน ($\overline{X}$ =3.09) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ($\overline{X}$ =3.05) ภาคที่อยู่อาศัยของครัวเรือน ($\overline{X}$ =2.94) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา ศรีธัญญะโชติ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชน : กรณีศึกษาผู้บริหารศูนย์การขายบริษัทไทยประกันชีวิตจำกัด สาขาธนบุรี กรุงเทพมหานครการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชน : กรณีศึกษาผู้บริหารศูนย์การขาย บริษัทไทยประกันชีวิตจำกัด สาขาธนบุรี กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม 1) มีความถี่ในการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตเป็นครั้งคราว (ทุก 6 เดือน) 2) ส่วนใหญ่มีปริมาณการออมต่อปีอยู่ระหว่าง50,000-100,000 บาท 3) มีการวางแผนการออมไว้ล่วงหน้า4) มีวัตถุประสงค์ทางการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉินเจ็บป่วยชรา 5) มีวิธีการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตโดยการทำประกันชีวิต 6) มีการออมมาแล้วมากกว่า 10 ปีด้านปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของผู้บริหารศูนย์การขายคือ 1) การศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมเรื่องปริมาณการออมต่อปีและระยะเวลาการออม 2) รายได้รวมต่อปีมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมเรื่องปริมารการออมต่อวัตถุประสงค์ในการออมแระยะเวลาในการออม 3) จำนวนคนในอุปการะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมเรื่องปริมาณการออมวัตถุประสงค์ในการออมวิธีการออมและความถี่ในการออม 4) ภาระหนี้สินมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมเรื่องปริมาณการออมต่อปี 5) อัตราผลตอบแทนจากการออมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออม 6) อัตราเงินเฟ้อในอนาคตที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมเรื่องผลต่อการออมในปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมเรื่องปริมาณการออม

ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิตัวแปรต้นโดยรวมทุกด้านตัวแปรต้นทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับด้านมากไปหา

น้อยได้ดังนี้สถานภาพการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน ($\overline{X}$ =3.17) เขตที่อยู่อาศัยของครัวเรือน ($\overline{X}$ =3.16) ภาระหนี้สินของครัวเรือน ($\overline{X}$ =3.09) รายได้เฉลี่ยรวมของครัวเรือน ($\overline{X}$ =3.09) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน($\overline{X}$ =3.05) ภาคที่อยู่อาศัยของครัวเรือน ($\overline{X}$ =2.94) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงณพร ทับทิมทวีโชค (2556) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวกลุ่มจังหวัดอีสานตอนใต้ที่มีต่อโครงการประกันรายได้เกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจโครงการประกันรายได้อยู่ระดับ ปานกลางโดยมีปริมาณการรับรู้ข่าวสาร อยู่ระดับปริมาณน้อย จากแหล่งข่าวสาร 3 แหล่งคือ เกษตรตำบล กำนันผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ตามลำดับ ความคิดเห็นเกษตรกรมีต่อโครงการ อยู่ระดับเห็นด้วยความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรด้านการทำสัญญาประกันกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและปริมาณข่าวสารที่ได้รับมีอิทธิพลต่อความคิดเห็น อย่างมีนัยสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางการตัดสินใจของเกษตรกร

ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อ ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิด้านการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิโดยรวมทุกด้านพบว่า ด้านรายได้เฉลี่ยรวมของครัวเรือนX_3ด้านภาระหนี้สินของครัวเรือนX_5ด้านจำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือนX_4 ด้านสถานภาพการทำงานของหัวหน้าครัวเรือนX_2ด้านเขตที่อยู่อาศัยของครัวเรือนX_6 ด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือนX_1โดยทั้ง 6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$15.255Z_{X3}+19.441Z_{X5}15.124Z_{X4}+4.091Z_{X2}3.447Z_{X6}+3.832Z_{X1}$$

ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลวดี ลิ่มอุสันโน (2546) ที่ทำการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีของธุรกิจสวนปาล์มน้ำมัน พบว่ามีความเหมาะสมหากนำมาปฏิบัติใช้โดยให้ความคิดเห็นว่ากิจการจะสามารถรายงานเกี่ยวกับปาล์มน้ำมันได้ตลอดช่วงอายุ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินเป็นอย่างมาก แต่ยังมีหลายการศึกษาที่อธิบายถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหากนำมาตรฐานการบัญชีเกษตรกรรมมาปฏิบัติใช้ รวมไปถึงการรับรู้รายการกำไรหรือขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์ชีวภาพ

แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมรายได้ของภาคครัวเรือนเกษตรในจังหวัดชัยภูมิ

1. ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรประจำจังหวัด ควรแก้ปัญหาหนี้สินส่งเสริมด้านการออม จัดทำต้นทุนการเกษตรกรรม จัดทำรายรับ-รายจ่าย ส่งเสริมพัฒนาชุมชนจัดทำโครงการกองทุนหมู่บ้านให้มีรายได้จาการทำเกษตรกรรมครัวเรือน ส่งเสริมการทำเกษตรแบบพอเพียงเพื่อแก้ปัญหาการออมภาคครัวเรือน ฝึกอบรมอาชีพและรายได้เสริมเพิ่มให้กับประชาชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจัตุมงคล ดนตรี (2558) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 41 เรื่อง เกษตรกรรมมาปฏิบัติใช้ของบริษัทกลุ่มพืชทางการเกษตร ผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพืชทางการเกษตรส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีราคาทุนในการรับรู้รายการและการวัดมูลค่าสินทรัพย์ชีวภาพและผลิตผลทางการเกษตรมีเพียง1 บริษัทที่มีการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 41 เรื่อง เกษตรกรรม มาถือปฏิบัติก่อนมีการบังคับใช้จริง โดยบริษัทดังกล่าวใช้วิธีคิดลดกระแสเงินสดสุทธิในการวัดมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ชีวภาพนอกจากนี้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 41 เรื่อง เกษตรกรรม มาปฏิบัติใช้พบว่าไม่มีความเหมาะสมเท่าที่ควร โดยยังพบปัญหาหลักที่เกิดขึ้น

2. องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจัดทำอุตสาหกรรมครัวเรือน ปลูกผักสวนครัว แปรรูปอาหารการเกษตรจัดตั้งกองทุนการเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น ในการลดต้นทุนแต่เพิ่มรายได้ในภาคครัวเรือนจากการปลูกผักสวนครัวภาคครัวเรือนอบรมเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนสร้างวินัยให้แก่สมาชิกครัวเรือนการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารจากผักสวนครัวสร้างรายได้แบบผสมผสาน โดยเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีประสิทธิภาพให้ชุมชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกมล สมิติรัต (2549) ได้ทำการศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวสวนในคลองบางกรวย นนทบุรีระหวาง พ.ศ. 2445 - 2511 พบวา อาชีพในอดีตของคนบางกรวยสวนใหญประกอบอาชีพทำสวน โดยเฉพาะสวนทุเรียนเปนที่นิยมปลูกมากเปนอันดับหนึ่งและมีอาชีพเสริมที่สำคัญคือการทำงานเปนรายได้เสริมและมีหลายครอบครัวที่ไมมีสวนก็จะยึดเปนอาชีพทำงานขาย มีการพัฒนาอาชีพโดยการเรียนรูจากประสบการณและทดลองพัฒนาผลผลิตในสวน

3. สำนักงานเกษตรประจำจังหวัด สร้างรายจากการทำเศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำมาแปรรูปสร้างรายได้ แก่การบริโภคในชุมชนจัดทำกองทุนหมู่บ้านสร้างอาชีพรองจากการทำการเกษตร ทางการเกษตรแบบครบวงจรให้กับประชาชนในพื้นที่ จัดตั้งกองทุนสำรองในการกู้ยืมในการทำเกษตรในการทำเกษตรแบบผสมผสานจัดหาตลาดให้กับชุมชนจัดอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนทางพืชการเกษตรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรพรรณ ยาโน (2552) วิถีชีวิตกับการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรแบบผสมผสานในจังหวัดชุมพร. จากผลการศึกษา พบว่า 1) รูปแบบการทำเกษตรแบบผสมผสานมีหลักการสอดคล้องกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและยังสอดคล้องกับระบบเกษตร กรรมยั่งยืนอื่นๆ เช่น วนเกษตร เกษตรอินทรีย์ พุทธเกษตร เกษตร กรรมธรรมชาติ อีกทั้งพบว่า อาชีพเกษตรกรรมนอกจากจะทำเพื่อเป็นการหาเลี้ยงชีพแล้วยังเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต และเป็นหนทางแห่งการพัฒนาตนเองไปสู่ ความสมบูรณ์ของการเป็นมนุษย์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรประจำจังหวัด ควรแก้ปัญหาหนี้สินส่งเสริมด้านการออม จัดทำต้นทุนการเกษตรกรรม จัดทำรายรับ-รายจ่าย ส่งเสริมพัฒนาชุมชนจัดทำโครงการกองทุนหมู่บ้านให้มีรายได้จาการทำเกษตรกรรมครัวเรือน ส่งเสริมการทำเกษตรแบบพอเพียงเพื่อแก้ปัญหาการออมภาคครัวเรือน ฝึกอบรมอาชีพและรายได้เสริมเพิ่มให้กับประชาชน

2. องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจัดทำอุตสาหกรรมครัวเรือน ปลูกผักสวนครัว แปรรูปอาหารการเกษตรจัดตั้งกองทุนการเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น ในการลดต้นทุนแต่เพิ่มรายได้ในภาคครัวเรือนจากการปลูกผักสวนครัวภาคครัวเรือนอบรมเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนสร้างวินัยให้แก่สมาชิกครัวเรือนการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารจากผักสวนครัวสร้างรายได้แบบผสมผสาน โดยเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีประสิทธิภาพให้ชุมชน

3. สำนักงานเกษตรประจำจังหวัด สร้างรายจากการทำเศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำมาแปรรูปสร้างรายได้ แก่การบริโภคในชุมชนจัดทำกองทุนหมู่บ้านสร้างอาชีพรองจากการทำการเกษตร ทางการเกษตรแบบครบวงจรให้กับประชาชนในพื้นที่ จัดตั้งกองทุนสำรองในการกู้ยืมในการทำเกษตรในการทำเกษตรแบบผสมผสานจัดหาตลาดให้กับชุมชนจัดอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนทางพืชการเกษตร

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ คือ จัดรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงการออม และการสร้างรายได้จากการทำการเกษตร เพื่อการปรับตัวตามยุคสมัยปัจจุบัน และควรนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อการสร้างรายได้จากภาคการเกษตรอย่างมีแบบแผนในครอบครัว

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากหลายท่าน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการลงพื้นที่วิจัยในเขตจังหวัดชัยภูมิ ได้กรุณาให้ข้อมูล คำปรึกษา แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของปัญหาเพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและการเสียสละเวลาของท่านเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้คำปรึกษา ความรู้และประสบการณ์ศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ คือ รศ.ดร.สัญญา เคณาภูมิ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาและความเที่ยงตรงของเครื่องมือและสถิติที่ใช้ในการวิจัยมา ณ โอกาสในครั้งนี้ ขอขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมสถาบันและเพื่อนร่วมงานตลอดจนทุกท่านที่เกี่ยวข้องซึ่งมิได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

กมลมาลย์ วิรัตน์เศรษฐสิน และธาดา วิมลวัตรเวที. (2553). การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการบริหารจัดการองค์กรกีฬาในประเทศไทย: การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน. **วารสาร มทร อีสาน ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์** 4 (2): 91-113.

กมล สมิติรัต. (2549). **การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวสวนในคลองบางกรวยนนทบุรีระหว่าง พ.ศ. 2445 – 2511.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กุลวดี ลิ่มอุสันโน. (2546). **ความสัมพันธ์ระหว่างการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้ากับการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100.** วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

จัตุรมงคล ดนตรี. (2558). **ปัญหาและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 41 เรื่อง เกษตรกรรมมาปฏิบัติใช้ของบริษัทกลุ่มพืชทางการเกษตร**. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาบัญชีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นงณพร ทับทิมทวีโชค. (2556). **ความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวกลุ่มจังหวัดอีสานตอนใต้ที่มีต่อโครงการประกันรายได้เกษตรกร**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์.

พัชรพรรณ ยาโน. (2552). **วิถีชีวิตกับการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรแบบผสมผสานในจังหวัดชุมพร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2557). **เทคนิควิจัยทางสังคมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานคลังจังหวัดชัยภูมิ. (2563). **รายงานภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัดชัยภูมิ**. เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563. จาก https://www.cgd.go.th/cs/Satellite?blobcol=urldata&blobheadername1=Content-Disposition&blobheadername2

สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ. (2563*).* **ข้อมูลจังหวัดชัยภูมิ**. เข้าถึงเมื่อ. 20 กุมภาพันธ์ 2563, จาก http://www.chaiyaphum.go.th/page_about/about4.1.php

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). **สรุปผลการสำรวจภาวการณ์ทำงานของประชากร เดือนธันวาคม พ.ศ.2562**. เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม 25623 จาก http://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib13/%e0%b8% 94%e0%b9 %89%e0%b8%b2%e0%b8%99%e0 /2562/Report_12-62.pdf

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ ความยากจนและความเหลื่อมล้ำระดับภาคในประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?nid=7787

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2562ก). **ภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร**. เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563 จาก http://www.oae.go.th/view/1/%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8 %A7%E0% B8%B0%E0% 31802/TH-TH

สำนักงานเศรษฐกิจเกษตร (2562ข). **ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2562 และแนวโน้มปี 2563**. เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563, จาก http://www.oae.go.th/assets/portals/1/fileups/bappdata/files/ Outlook2562/Year%202562_2563.pdf

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). **GDP ไตรมาสที่สี่ทั้งปี 2562 และแนวโน้มปี 2563**. เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 253 จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid =9892&filename=QGDP_report

Translated Thai References

Chaiyaphum Provincial Office of The Comptroller General's Department. (2020). **Chaiyaphum Province Fiscal Policy Report**. Retrieved February 20, 2020, from https://www.cgd.go.th/cs/ Satellite?blobcol=urldata&blobheadername1=Content-Disposition&blobheadername2.

Chaiyaphum Provincial Office. (2020)**. Data of Chaiyaphum Province**. Retrieved on February 20, 2020, from http://www.chaiyaphum.go.th/page_about/about4.1.php.

Dontri, J. (2015). **The Survey Research about Problems and Impacts of Thai Accounting Standard No.41 Agriculture on the business of Agriculture Plants**. A Thesis Master Degree of Accounting, Faculty of Commerce and Accountancy, Thammasat University.

Lim-u-sanno, K. (2oo3). **Relationship between auditor rotation, duration of being an auditor in a client company and profit management of listed companies in Thailand SET 100**. A Thesis Master Degree of Accounting, Prince of Songkla University.

National Statistical Office. (2019). **Summary of the Survey Results of the Working Situation of the Population in December 2019**. Retrieved February 20, 2020, from http://www.nso.go.th/sites /2014/DocLib13/%e0%b8% 94%e0%b9 %89%e0%b8%b2%e0%b8%99%e0 /2562/Report_12-62.pdf.

Office of Agricultural Economics. (2019 a). **Economic, Social, Household and Agricultural Labor Conditions**. Retrieved February 20,2020, from http://www.oae.go.th/view/1/%E0%B8%A0 %E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0% B8%B0%E0% 31802/TH-TH.

Office of Agricultural Economics. (2019 b). **Agricultural Economic Conditions in 2019 and Trends in 2020**. Retrieved February 20, 2020, from http://www.oae.go.th/assets/portals/1/fileups/bappdata /files/Outlook2562/Year%202562_2563.pdf.

Office of the National Economic and Social Development Board. (2018). **Regional Poverty Situation and Inequality Analysis Report in Thailand**. Retrieved February 20, 2020, from https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?nid=7787.

Office of the National Economic and Social Development Council. (2020). **GDP for the fourth quarter of 2019 and outlook for 2020**. Retrieved February 20, 2020, from https://www.nesdc.go.th /ewt_dl_link.php?nid =9892&filename=QGDP_report.

Rathachatranon, W. (2014). **Research Techniques in Social Sciences**, Firth edition, Bangkok: Kasetsart University.

Samittirat, K. (2006). **The Changing Way of Life of The Orchards Man at Bangkruoi Nonthaburi During 1902 – 1968**. A Thesis Master Degree of History, Graduate School Srinakharinwirot University.

Tubtimthawechok, N. (2013). **Cognition and the Opinion of rice farmer on Income Guarantee Scheme in The Southern Isan provinces groups Thailand**. A Thesis Master Degree of Science, Graduate School of Applied Statistics, National Institute of Development Administration.

Virutsetazin, K., and Wimonwatwatee, T. (2010). The Synthesis a Research Thesis on the Managemant of Sports Organizations in Thailand: **The Application of Meta-Ethnography Rmuti Journal 4** (2): 91-113.

Yano, P. (2009). **Lifestyle and Career Development of Integrated System Farmers in Chumporn Province**. A Thesis Master Degree of Education. Graduate School, Srinakarinwirot University.